

Kapitola 22

VELKÝ APEL

Brzy táborem otrásla zpráva, že čtyři vězni provedli bravurní a dokonale úspěšný útěk. Táborové gestapo šlelo. Vězni Piechowski, Jaster, Lempart a Bandera se dostali do budovy hlavního skladu SS a odtud ukradli esesmanské uniformy. Převlékli se a usedli do auta zaparkovaného u skladu. Než kdokoliv zjistil, co se vlastně stalo, byli už dávno za třetím hlídaným okruhem.

I Franz se tomuto výkonu podívoval. O útěku se dozvěděl od Guntze. Velitelství tábora to pocítilo jako ránu své prestiži. Höss doufal, že se mu podaří vytvořit nejdokonalejší vězení, z něhož se nebude možné dostat jinak než komínem krematoria. Ukázalo se, že tomu tak není. Táborové gestapo si velmi dobře uvědomovalo, že útěk, zesměšňující SS, vězňům dává naději, proto vedlo detailní vyšetřování.

Na velitelův rozkaz zpřísnilo všechna nařízení upravující kontakty vězňů s posádkou SS. Od té doby pozorně sledovali výše postavené vězně. Franz v tom viděl nebezpečí pro sebe i pro Milenu. Už nemohl být tak neopatrný jako tenkrát, když s ní byl o samotě a dal jí čokoládu. Někdo to přeci mohl vidět. Byla to zrada, za níž mohl zaplatit velice vysokou cenu. Přesto se nebál. Podvědomě začínal závidět Bastianovi, pro něhož už všechno skončilo.

V mužském táboře bylo za drobná provinění oběšeno osm vězňů. Byli věšeni v desetiminutových rozestupech. Stejný trest se

velitelství tábora rozhodlo uložit „za liknavou práci“ dvěma ženám, dvojčatům, přistíženým při jedení „zorganizované“ brukve. Franz se poprav musel účastnit. Byl to rozkaz. Vězeňkyně měly být oběšeny po večerním apelu před zraky všech žen. Milena viděla, že Weimert ženám nasadil na hlavu pytle a svázal jim ruce za zády.

Když sadistický esesman Hans Aumeier ženy osobně věšel, zachoval Franz kamennou tvář. Stál klidně s rukama založenými za zády, v čepici s umrlčí lebkou. Avšak pod tou ledovou tvář, kterou nasadil, jím cloumaly skutečné lidské city. Od okamžiku, kdy se Franz začal angažovat ve „zlepšování pracovních podmínek“ vězeňkyně devatenáct sedmdesát (tak si nyní vysvětloval svůj zájem o ni), pohlížel na zabíjení s odporem. Raději by tisíckrát přešel po rozžhavených uhlících, než aby se během této poprav díval do Mileniny tváře.

Nakonec si jí všiml. Stála asi padesát kroků od něj. Hleděli na sebe beze slova, kat a oběť, muž a žena. Teď ho nenáviděla. Toužila, aby na té šibenici visel on. Franze její nenávist poprvé zasáhla, protože věděl, že tyto emoce jí nedovolí vidět ho tak, jak by si přál. Nevydržel tuto výměnu pohledů. Odvrátil zrak. Věděl už, že Milena byla silná a on bude slábnout, bude se vytrácet také jeho vůle podřídit se Hitlerovi a národně socialistické blábolení šumící v jeho mozku utichne. Zkřehne rovněž studená, cynická lhotejnost, která ho oddělovala od hrůz, jež v Osvětimi každého dne panovaly.

Z tohoto hořkého zamyšlení ho vytrhl Aumeier, jenž svým bavorským přízvukem ječel: „*Das ist etwas, das ist schön.*“¹²

Aumeier se naparoval, že se mu bez Franzovy pomoci podařilo pověsit dvě vysoké, urostlé ženy. Visely a cukaly se v poslední předsmrtné křeči těl, z nichž po provaze odcházely jejich duše.

V létě v osvětimské pánvi panovalo úmorné dusno prosycené lidským potem, pachem těl nemytých po mnoho měsíců a smradem z denně spalovaných mrtvol.

V Březince byly poslední práce v plném proudu. Nový tábor byl navržen pro více než sto tisíc vězňů. Měl se zde nacházet ženský tábor postavený z cihel rozebraných polských domů ve vsi Březinka a v Osvětimi.

Franz Weimert se od Guntze jako první dozvěděl, že v srpnu tisíc devět set čtyřicet dva bude ženský tábor přestěhován do Březinky. Obával se, jestli bude schopen získat tytéž vězeňkyně do práce v první „Kanadě“, vzdálené přes tři kilometry od tábora, v němž se měly ubytovat. Nemohl přeci nikomu přiznat, že si přeje zachovat své komando v nezměněném složení kvůli jedné židovské vězeňkyni. Prozatím proti sobě měl jen klepy vězňů, to bylo málo, aby ho kdokoliv mohl obvinít. Na konci července díky Guntzově přímluvě na velitelství všechno vyřídil podle svého přání. Ty stejné vězeňkyně měly každý den ve čtyři ráno odpochodovat do svého dosavadního pracoviště.

Milena o tom vůbec nevěděla. Vůči Weimertovi chovala smíšené pocity. Všimla si, že zkrátil vzdálenost, která je oddělovala.

Weimert se k ní choval překvapivě slušně. Přeci kdyby chtěl, mohl by ji znásilnit nebo jí jinak ublížit, nikomu by si nepostěžovala, komu taky? Tak by to jistě udělal David na Slovensku. Ale ne tenhle esesman. Mohl od ní žádat všechno, protože nad ní měl absolutní moc, ale neudělal to. Zpočátku tomu dívka nemohla rozumět, ale po události s čokoládou (kterou pečlivě schovala ve svém slamníku) si začala domýšlet důvody Weimertova

chování. Všechno se jí to zdálo ještě více absurdní. Zakoušela tuto absurditu na vlastní kůži.

Nejdůležitější je přežít. Jenom to se skutečně počítalo. A Weimerovo chování k ní zvyšovalo Mileninu šanci na přežití tohoto pekla. Dokonce i sadistická Inga se jí stranila, měla v paměti Weimertovo ponaučení. Jiné vězeňkyně to také viděly. Milena nadále zůstávala nedůvěřivá. V táboře se nedalo věřit nikomu. Milena mohla a chtěla hovořit jenom s Wandou Zygielbojmovou. Vzájemně se podporovaly. Obě dvě žily, přestože v táboře řádila smrt. Žily díky potravinám nacházeným mezi oblečením v zavazadlech z židovských transportů, z nichž lidé mizeli někde v lesíku severovýchodně od Březinky. Slibovaly si upřímně, že jestliže jim nějakým zázrakem bude dáno tábor přežít a válka skončí, opustí Evropu a pojedou do Palestiny, do židovských kolonií vytvářených už před válkou. Chtěly se dostat do jediného místa, v němž se Židé mohli poprvé cítit doma.

Nakonec bylo ženám oznámeno, že od srpna přejdou do nového tábora. Pro všechny to byl šok. Milena věděla, že mnoho žen, které se doposud psychicky držely, propadlo zoufalství, a ztráta naděje znamenala začátek konce. Lidé, kteří ztrácí naději, rychleji skončí v pecích. Počet žen umírajících v táborové nemocnici na tyfus se zdvojnásobil. Milenu těšilo, že se jí na jaře podařilo nemoc překonat. Tehdy měla neuvěřitelné štěstí. Už nebyla v kontaktu s Elfriede, která díky víře ve svého podivného Boha ošálila smrt a dvakrát jí zachránila život. Milena se stěhování do Březinky rovněž bála. Cítila, že to tam bude těžší. Bála se velkého otevřeného prostoru, toho děsivého moře bláta, do něhož se tábor Březinka nořil po každém lijáku. Jediná myšlenka, která jí držela nad vodou, byla jistota, že zůstane ve Weimertově komandu. Věděla, že on jí neublíží.

